

CONTRIJN, Jozef, acteur, pionier van het poppenspel in Vlaanderen (Mechelen 21 augustus 1902).

Contrijn was werkzaam als telegrafist. tot hij in 1930 acteur bij het Vlaamsche Volkstoneel werd, waar hij daarna Jan Boon als secretaris opvolgde. Na een kort intermezzo als secretaris van de Katholieke Filmliga werd hij in 1933 de eerste geluidsregisseur van het Nationaal Instituut voor Radio (NIR), de tegenwoordige Belgische Radio en Televisie (BRT). Hij bleef er tot 1944 aan verbonden.

Zoekende naar nieuwe dramatische vormen ter verjonging van het Vlaamse toneel kwam hij bij het Volkstoneel in contact met het poppenspel door Michel de Ghelderode, van wie hij verscheidene werken zou vertalen. Gesteund door enige kunstenaars begon Contrijn in de jaren dertig een onafgebroken activiteit ter verbreiding en veredeling van het poppenspel. Het traditionele poppentheater in Vlaanderen had behoefte aan vernieuwing en aansluiting bij de Europese stromingen. Contrijn spande zich daarvoor in; zijn zoon Louis zou hem reeds op zeer jonge leeftijd bijstaan. In 1935-'36 werd door Contrijn en zijn medewerkers de figuur van Tijn tot de nieuwe held van het Vlaamse poppentheater geproclameerd. In 1948 stichtte hij in Mechelen het poppentheater Hopla. In 1949 richtte hij het tijdschrift Het Poppenspel op dat tot een internationaal forum zou worden. In 1962 werd het Vlaams Verbond voor het Poppenspel in het leven geroepen. In 1963 kon Jozef Contrijn de eerste opvoeringen laten plaats hebben in Opsinjoorke, het eerste stadspoppentheater van België, dat dank zij het Mechelse stadsbestuur werd gecreëerd en dat een innige samenwerking nastreeft met andere takken van kunst en met pedagogische instellingen.

Ook als publicist ontvouwde Contrijn een grote activiteit. Geruime tijd verzorgde hij de filmrubriek in Jong Duitschland en werkte mee aan de Tooneelgids. Hij vertaalde stukken en schreef zelf een aantal toneelwerken en verscheidene studies. Bij dit alles toonde hij, die als Vlaamsgezinde onder invloed van de Frontbeweging en de studentenactie gevormd was, altijd grote aandacht voor de rol van het poppenspel in de volksontwikkeling in het algemeen en in de Vlaamse ontvoogding in het bijzonder.

WERKEN: *Tone, Rex Marollorum* (1952); - *Poppenspel en volksontwikkeling* (1968); - *Het Poppenspel in Vlaanderen*, in *Ons Tooneel* (18 juni 1965); - *Het volks aspect van het poppenspel in onze gewesten* (z.j.); - *De betekenis van het poppenspel in de Westhoek* (School voor Poppenspel Mechelen, z.j.).

LITERATUUR: P. Heyns, *Jozef Contrijn*, in *Ons Volk* (21 augustus 1952); - *Zuid-Afrika leert het Poppenspel kennen*, in *Het Laatste Nieuws* (14 juli 1964); - J.D. [= J. Dreesen], *Poppenspel... wipplank naar de droom*, in *De Bond* (5 maart 1965); - P. Sterckx, *Jozef Contrijn over Michel de Ghelderode*, in *De Nieuwe Gazet* (14 december 1965); - J. D'haese, *Over Jozef Contrijn, het poppenspel in Vlaanderen*, *Tijl Uilenspiegel en Opsinjoorke*, in *De Spectator* (27-28 april 1968).

GASTON DURNEZ